

Ελένη Ευριπίδη

Ειρήνη Κουκλουμπάκου Γ1

-Ποιες εκδοχές για τον μύθο της Ελένης προσφέρουν τα παρακάτω αποσπάσματα;

- Τα παρακάτω αποσπάσματα προσφέρουν δύο εκδοχές για τον μύθο της Ελένης. Αρχικά, σύμφωνα με τον μύθο η ωραία Ελένη αποτέλεσε την αιτία του Τρωικού πολέμου καθώς απάτησε τον σύζυγό της Μενέλαο και έφυγε με τον Πάρη τον γιο του Πρίαμου. Έτσι, έγινε η αιτία να σκοτωθούν χιλιάδες άνθρωποι και για αυτό η Ελένη έγινε μισητή. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή του μύθου η Ελένη ποτέ δεν έφυγε με τον Πάρη και δεν απάτησε τον Μενέλαο. Ο Ερμής με εντολή της Ήρας την οδήγησε στο παλάτι του Πρωτέα στην Αίγυπτο.

-Τι συμβολίζει η Ελένη στη Λογοτεχνία;

- Η Ελένη έγινε το σύμβολο της ιδανικής γυναικείας ομορφιάς, της προδοσίας, του ασυμβίβαστου και αδίστακτου έρωτα αλλά και του ανώφελου θανάτου. Έτσι άλλοτε δικαιώνεται ως τραγικό πρόσωπο και άλλοτε κατακρίνεται στην Λογοτεχνία.

-Σε ποια σημεία ο Ευριπίδης συμφωνεί με την μυθική παράδοση και σε ποια αποκλίνει.

- Ο Ευριπίδης συμφωνεί με την μυθική παράδοση ως προς τα βασικά σημεία. Συμφωνεί στο γεγονός ότι έγινε ο Τρωικός πόλεμος για την ωραία Ελένη αλλά όχι για την αληθινή. Η αληθινή Ελένη βρισκόταν στην Αίγυπτο και στην Τροία ήταν το είδωλό της.

–Δημιουργήστε ένα συνεργατικό κείμενο ανά ομάδα που να παρουσιάζει τις «ποικίλες μορφές» που έδωσαν στην Ελένη οι δημιουργοί που αναφέρονται παρακάτω.

- Η Ελένη του Ευριπίδη , η Ελένη του Ηροδότου αλλά και η Ελένη του Σεφέρη παρουσιάζεται ως το θύμα της βούλησης των Θεών, είναι το τραγικό πρόσωπο καθώς η Ελένη κατηγορήθηκε ως η αιτία του Τρωικού πολέμου ενώ στην πραγματικότητα δεν έφταιγε αυτή αλλά το είδωλό της. Μάλιστα η Ελένη του Σεφέρη μοιάζει λίγο πιο ανεξάρτητη μέσα σε όλα όσα έχει υποφέρει . Αντίθετα η Ελένη του Ομήρου εμφανίζεται ως η αιτία του Τρωικού πολέμου, που απάτησε το σύζυγό της και έφυγε με τον Πάρη. Έτσι έγινε μισητή από τους ανθρώπους αφού για χάρη της πέθαναν πολλοί άνθρωποι.

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

"Τ' αηδόνια", Ανδρέας Λασκαράτος

Τ' αηδόνια να σωπάσουνε.

Λίγη ησυχία να γένει,
να ταγουδήσ' η Ελένη
με τη γλυκεία φωνή.

Τ' αηδόνια να σωπάσουνε·

να μη φυσάει τ' αέρι,
ένα αγγελούδι αϊταίρι
τσ' Ελένης να φανεί.

Να έλθει από την Παράδεισο

σ' εμάς εν αγγελούδι
να πει αν εκεί τραγούδι
άκουσε πλέα γλυκό.

Να πει αν εις την Παράδεισο

είναι κι' εκεί μια Ελένη,
να τραγουδά, να ευφραίνει
τον άπειρο ουρανό.

Ανθολογία Ποιήσεως, Α' Τόμος, Μ. Περάνθη

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

- **Νίκος Καζαντζάκης, Τερτσίνες**
Ελένη, ορθή φτερούγα στον αγέρα,
φλογάτη στα μαλλιά της ζωής μαντίλα,
σκισμένη της αγάπης μπαντιγέρα,
άγρα ελπίδα του ανέλπιδου πολέμου

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

Νίκου Καζαντζάκη, Οδύσσεια, γ' έκδοση, εκδ. Δωρικός, ραψωδία Ω, στίχοι 966-973

«Κι αν ήταν άδειος ίσκιος πλανερός, ας είναι βλογημένος·
γι' αυτόν τον ίσκιο εμείς παλέψαμε και πλάτυνεν ο νους μας,
γερέψαν τα κορμιά, γυρίσαμε στην ποθητή πατρίδα
κι ήταν γιομάτα περιπλάνησες τα φρένα μας κι αντρεία
και τα καράβια μας ξεχείλιζαν ασήκωτα λεβέτια,
χρουσά σκουτιά κι ανατολίτισσες πολύ γλυκές γυναίκες.
Η γης όλη μου φαίνεται, ασκητή, σα νιολουσμένη Ελένη,
πέπλα φοράει με ξόμπλια θάλασσες και ξενιτιές και κάστρα ...»

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

"Ελένη", Κωστής Παλαμάς
Είμ' η Ελένη· από του Ήλιου
την πηγή χυμένη εγώ,
το χρυσόνειρο είμαι του Ήλιου
και στον Ήλιο, εκεί, γυρνώ·
γύρω μου, όχι· σε είδωλό μου
θεόπλαστο ολοζωντανό
θεοί και ήρωες γύρω αψήφησαν
πόλεμο και χαλασμό.
Όχι εμένα! τον υπέρκαλο
νυχτανεβασμένο ίσκιο μου
σε γη και ώρα στοιχειωμένη
πήρε ταίρι ο γόης Κιμμέριος·
είμ' η ανέγγιχτη κι η αχάλαστη,
κι η άφταστη. Και είμ' η Ελένη.

Κωστής Παλαμάς. 1904. Η ασάλευτη ζωή. Αθήνα: τυπ. Εστίας.

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

• **"Ελένη", Γιάννης Ρίτσος**

Τώρα ξεχνώ τα πιο γνωστά μου ονόματα ή τα συγχέω μεταξύ τους - Πάρις, Μενέλαος, Αχιλλέας, Πρωτέας, Θεοκλύμενος, Τεύκρος, Κάστωρ και Πολυδεύκης - οι αδελφοί μου, ηθικολόγοι· αυτοί, νομίζω, έγιναν άστρα - έτσι λένε, - οδηγοί καραβιών· - Θησέας, Πειρίθους, Ανδρομάχη, Κασσάνδρα, Αγαμέμνων, - ήχοι, μόνον ήχοι χωρίς παράσταση, χωρίς το είδωλό τους γραμμένο σ' ένα τζάμι, σ' έναν μεταλλικό καθρέπτη ή στα ρηγά, στ' ακρογιάλι, όπως τότε μιαν ήσυχη μέρα με λιακάδα, με πολλά κατάρτια, όταν η μάχη είχε κοπάσει, και το τρίξιμο των βρεγμένων σκοινιών στις τροχαλίες κρατούσε τον κόσμο ψηλά, σαν τον κόμπο ενός λυγμού σταματημένον μέσα σ' ένα κρυστάλλινο λαρύγγι - κ' έβλεπες τον κόμπο να σπιθίζει, να τρέμει χωρίς να γίνεται κραυγή, και ξαφνικά όλο το τοπίο με τα καράβια, τους ναύτες και τ' αμάξια, βούλιαζε μέσα στο φως και στην ανωνυμία.

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

- "Ο ύμνος στην Ελένη", Άγγελος Σικελιανός
Ακέρια μες στα στήθη μας μαζώχτηκε η πατρίδα·
κι έργο της, λόγος, όνειρο, βαθιά τους αντηχεί,
σαν από δόρυ ορμητικό, βογκώντας, μιαν ασπίδα
που, πίσωθέ της, άγρυπνη παραφυλάει ψυχή

.-Να βρείτε άλλα έργα της λογοτεχνίας που χρησιμοποίησαν τον μύθο της Ελένης.

"Μαρία Νεφέλη", Οδυσσέας Ελύτης

Η Μαρία Νεφέλη λέει :

... Όσο υπάρχουν Αχαιοί θα υπάρχει μία ωραία Ελένη.
Κι ας είναι αλλού το χέρι και αλλού ο λαιμός.
Κάθε καιρός κι ο Τρωικός του Πόλεμος.

Και ο Αντιφωνητής :

Κάθε καιρός κι η Ελένη του.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ «Μαρία Νεφέλη» εκδ. Ίκαρος,
1999.